

Briselē, 30.1.2014.
SWD(2014) 29 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 1308/2013 un Regulu (ES) Nr. 1306/2013 attiecībā uz atbalsta shēmu par augļu un dārzeņu, banānu un piena piegādi izglītības iestādēm

{COM(2014) 32 final}

{SWD(2014) 28 final}

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 1308/2013 un Regulu (ES) Nr. 1306/2013 attiecībā uz atbalsta shēmu par augļu un dārzeņu, banānu un piena piegādi izglītības iestādēm

1. IEVADS

Programmu "Skolas piens" (Piena programma) un "Augļi skolai" (Augļu programma) mērķis ir sistemātiski palielināt augļu un dārzeņu un piena produktu īpatsvaru bērnu uzturā tajā vecumā, kad veidojas viņu ēšanas paradumi. Tās palīdz sasniegt kopējās lauksaimniecības politikas mērķus un ir saskaņā ar sabiedrības veselības mērķi par veselīgas ēšanas paradumu veidošanu.

Ņemot vērā augļu un dārzeņu un piena produktu patēriņa samazināšanās tendenci¹, kuru vēl vairāk saasina tādas parādības kā, piemēram, mūsu laikiem raksturīgais intensīvi apstrādātas pārtikas (tātad pārtikas, kurā bieži ir augsts pievienoto cukuru, sāls un taukvielu saturs) patēriņa pieaugums, abām skolu apgādes programmām joprojām ir spēkā to izveidi noteikušais loģiskais pamatojums.

2. PROBLĒMAS DEFINĪCIJA

Dažādu ziņojumu secinājumi² un gadiem ilgā īstenošanas pieredze norāda uz zināmiem trūkumiem un nepilnībām pašreizējo programmu darbībā.

- (1) Abas programmas ar izglītojošo elementu starpniecību tiecas panākt noturīgas izmaiņas, palīdzot bērniem mainīt ēšanas paradumus. Tomēr programmas ir izveidotas tā, ka **pilnīga šā mērķa sasniegšana ir apgrūtināta**. Augļu programmā izglītojošie elementi ir iestrādāti jau no paša sākuma, bet Piena programma dalībvalstīm neuzliek par pienākumu izmantot īpašus izglītības instrumentus, tāpēc

---

¹ Pēc Eiropas Svaigo ražojumu asociācijas (*Freshfel*) datiem svaigo augļu un dārzeņu patēriņš turpina samazināties: 2005.–2010. gada laikposmā tas sarucis kopumā par 9,4 % (augļiem) un 10,3 % (dārzeņiem). 2011. gadā samazinājums bija 3 % salīdzinājumā ar vidējo rādītāju par iepriekšējo periodu. Pēc *Eurostat* un Lauksaimniecības ĢD datiem 2003.–2011. gada laikposmā aptuvenais dzeramā piena patēriņš ES ir sarucis par 5 %. Arī kopējais piena produktu patēriņš uz vienu iedzīvotāju, izsakot ar piena ekvivalentu, 10 gados ir samazinājies par 5 %: no 302 kg līdz 286 kg (2011. gadā), lai gan dažu piena produktu, piemēram, sieru, patēriņš ir saglabājies stabils vai pat pieaudzis.

² Revīzijas palātas Īpašais ziņojums Nr. 10/2011 "Vai programmas "Skolas piens" un "Augļi skolai" bija efektīvas" un neatkarīgi novērtējumi par Augļu programmu (2012. gads) un par Piena programmu (2013. gads), kurus veikuši *AFC Consulting Group AG* un *Co Concept*.

programmas saikne ar izdalītajiem produktiem ir vāja. Turklāt, lai būtu iespējams izmērīt programmu efektivitāti, ir jāuzlabo programmu novērtēšanas sistēmas.

- (2) **Programmu starpā trūkst saskaņotības un konsekvences**, un tas var negatīvi atsaukties uz režīma efektivitāti kopumā. Šī problēma sakņojas dažādajā tiesiskajā un finanšu regulējumā, attiecīgo produktu tirgus atšķirībās un dalībvalstu līmenī pieņemtajos lēmumos par to, kā īstenot katru no abām shēmām.
- (3) Programmu **tiešu iedarbību aizkavē arī citi darbības trūkumi**: tie var būt abām programmām kopēji (piemēram, lielais administratīvais un organizatoriskais slogs) vai arī raksturīgi tikai Augļu programmai (svarīgākie ir ap 30 % liels neizmantotais potenciāls un milzīgās izdalīto produktu cenu atšķirības) vai tikai Piena programmai (potenciālais pašsvara efekts, slikts izmaksu un ieguvumu samērs).

3. SUBSIDIARITĀTE

ES tiesības rīkoties šajā jomā ir noteiktas ar KLP noteikumiem Līguma 38.–44 pantā. Ir vairāki elementi, kas apstiprina, ka rīcība ES līmenī ir vajadzīga un rada pievienoto vērtību.

Pirmkārt, ES regulējums nodrošina vērtīgu iniciatīvu īstenošanai **nepieciešamo finansējumu** ES mērogā, jo vairums dalībvalstu nespētu īstenot šādas iniciatīvas tikai ar saviem resursiem. Turklāt novērtējumos secināts, ka ES regulējums ir **palielinājis programmu uzticamību dalībvalstīs** un programmu pārredzamību, kā arī uzlabojis ES tēlu un vairojis izpratni par ES. ES rīcības trūkums un darbības turpināšana tikai dalībvalstu līmenī radītu **ražotāju diskriminācijas risku** tajās valstīs, kurās nav pieejas skolu programmu pavērtajam noieta tirgum. ES režīms dod pievienoto vērtību papildus jau esošajām valsts programmām, jo tas nodrošina **pārredzamību un pastāvīgu zināšanu un pieredzes apmaiņu** starp iesaistītajām dalībvalstīm.

4. MĒRĶI

Lai varētu sasniegt vispārīgo mērķi – palielināt augļu un dārzeņu un piena produktu patēriņu un uztura veselīgumu –, ir izvirzīti konkrēti mērķi, kuri savukārt ietver darbības mērķus, lai pielāgotu abu programmu pašreizējo regulējumu un tā rezultātā varētu:

- (1) **pārorientēt pašreizējos uzstādījumus uz ilgtermiņa mērķu sasniegšanu**, abās programmās iestrādājot izglītības instrumentus, un **palīdzēt jauniešiem atgūt sapratni par to, no kurienes patiesībā rodas pārtikas produkti**, tādējādi vairojot izpratni par lauksaimniecību un tās produkciju. Šie konkrētie mērķi ietver šādas darbības mērķus:
  - ar obligāti izmantojamu izglītības instrumentu palīdzību pastiprināti veidot un saliedēt pašreizējā režīma izglītojošos elementus,
  - stiprināt saikni starp attiecīgajiem produktiem un programmu (ES dotā pievienotā vērtība),
  - izstrādāt kopēju novērtēšanas metodiku ES un dalībvalstu novērtējuma un gadskārtējās uzraudzības vajadzībām;

- (2) **apvienot un saliedēt abus atsevišķos tiesiskos un finanšu regulējumus un vairo ES līdzdalības pamanāmību.** Darbības mērķi ir šādi:
- palielināt sinerģiju starp abām pašreizējām programmām un to pārvaldības efektivitāti,
  - palielināt ES programmu pamanāmību;
- (3) **palielināt to tēriņu efektivitāti, kuru uzdevums ir popularizēt lauksaimniecības produktu patēriņu skolās,** un darbības mērķi ir šādi:
- uzlabot apstākļus, kas ietekmē budžeta potenciāla apguvi,
  - vienkāršot tiesisko regulējumu un samazināt administratīvo un organizatorisko slogu.

5. POLITIKAS RISINĀJUMI

Četri risinājumi tika atmesti jau sākotnējās izvērtēšanas gaitā³, bet sīkāk analizētie risinājumi ir šādi.

5.1. 1. risinājums: KLP 2020 (*status quo*)

Status quo risinājumā jau ir ietvertas KLP 2020. gada reformas nestās izmaiņas, proti, katrai programmai tiktu saglabāts atsevišķs tiesiskais un finanšu regulējums ar attiecīgi saskaņotajām izmaiņām. Augļu programmai gada finansējumu palielinātu līdz EUR 150 miljoniem, palielinātu ES līdzfinansējuma likmes (līdz 75 % vai – mazāk attīstītu reģionu gadījumā – līdz 90 %) un ES finansējumu varētu saņemt arī par papildu pasākumiem. Piena programmā dalībvalstīm noteiktu pienākumu izstrādāt valsts vai reģionālas stratēģijas un brīvprātīgus papildu pasākumus. Piena programmas finanšu regulējums saglabātos nemainīgs (ES atbalsts EUR 18,15 par 100 kg konkrēta veida produkta, ES izdevumu maksimālā robeža nav noteikta).

5.2. 2. risinājums: esošā regulējuma koriģēšana

Šis risinājums tika izskatīts, lai pārlicinātos par to, vai izvirzītos mērķus būtu iespējams sasniegt, saglabājot esošos atsevišķos regulējumus, finansējumu no KLP 2020 un produktu klāstu, bet ar šādām korekcijām:

- obligātu papildu pasākumu noteikšana arī Piena programmā,
- pašreizējo regulējumu tuvināšana, ieviešot regulatīvas korekcijas (prasības par kopējām stratēģijām, kopējie un administratīvie noteikumi attiecībā uz pārbaudēm utt.),
- turpmākas, KLP 2020 satvaru pārsniedošas sinerģijas.

---

³ "Pārtraukt abas programmas": risinājums atmests, jo analizē secināts, ka šādas skolu programmas ir vajadzīgas arī turpmāk. "Pārtraukt tikai Piena programmu": risinājums atmests, jo analizē secināts, ka piena izdalīšana jāturpina. "Jauns regulējums, ko piemēro tikai sociālekonomiski neaizsargātām grupām": risinājums atmests, jo dalībvalstīm ir labākas iespējas risināt šādus jautājumus un noteikt attiecīgās prioritātes. "Jauns regulējums, kas paredz sistemātiski izplatīt plašāku lauksaimniecības produktu klāstu": risinājums atmests, pamatojoties uz sabiedriskās apspriešanas rezultātiem, proporcionalitātes apsvērumiem un potenciāli smago izpildes slogu.

5.3. 3. risinājums: jauns regulējums

Šis risinājums KLP skolu programmām paredz **kopēju tiesisko un finanšu regulējumu**, kas būtu balstīts uz trim "pīlāriem":

i) kopēji **papildu pasākumi**, kuru izglītojošais aspekts vērsts uz to, lai bērnos atjaunotu zudušo saikni ar lauksaimniecības, uztura un veselības un vides lietu kārtību; tematisku pasākumu satvarā dažkārt tie var paredzēt plašāku lauksaimniecības produktu klāstu (apstiprina valsts veselības aizsardzības iestādes);

ii) izdalāmie produkti ir tikai **svaigi augļi un dārzeņi** (arī banāni) un **dzeramais piens**. Tas ļautu racionalizēt izplatīšanu ierobežota budžeta apstākļos, atspoguļotu biežāk izmantoto pašreizējo praksi, samazinātu organizatorisko slogu skolām un palīdzētu šo divu grupu produktu patēriņa samazināšanās tendenci pārvērst pretējā virzienā;

iii) **kopējs finanšu regulējums**, kas paredz:

- ierobežotu kopējo ES budžetu (tas neietekmētu KLP 2020 un noteiktu ES izdevumu maksimālo robežvērtību arī pienam), kuru dalībvalstīm iedala atsevišķi augļiem un dārzeņiem un atsevišķi pienam, paredzot līdzekļu pārgrupēšanas iespēju starp abām programmām (atkarībā no stratēģijās noteiktajām prioritātēm),
- ES ieguldījuma noteikšanu, pamatojoties uz atbalsta lielumu par vienu porciju augļu un dārzeņu vai piena (nevis uz ES līdzfinansējuma apjomu, kā patlaban Augļu programmā),
ES piena subsīdiiju palielināšanu, lai samazinātu programmas pašsvara efektu un uzlabotu izplatīšanas izmaksu un ieguvumu samēru.

6. IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

6.1. Ekonomiskā ietekme

• **Tiešā, netiešā un ilgtermiņa ietekme uz pieprasījumu**

Ar 1. risinājumu pieaugtu tiešā un netiešā ietekme uz pieprasījumu pēc augļu un dārzeņu produktiem Augļu programmā, jo budžets būtu lielāks un papildu pasākumi – nozīmīgāki. Palielinātais pieprasījums varētu nest lielāku labumu vietējiem ražotājiem (skolas kā papildu tirgus "nišas" viņu produkcijai), ja produktus iepirktu vietējā tirgū un veicinātu dažādas sadarbības formas, lai apmierinātu institucionālo tirgu prasības.

Ietekme uz pieprasījumu pēc piena produktiem Piena programmā varētu nemainīties, bet ilgtermiņa ietekme ir atkarīga no dalībvalstīm (no tā, kā tās veic izglītojošos pasākumus). Valsts stratēģiju izstrādes pienākumu varētu uzskatīt par administratīvu slogu, kas, iespējams, mazina Piena programmas pievilcību. Ja pieaugtu piena/piena produktu cenas, ES atbalsta īpatsvars produktu cenā samazinātos, bet kopējais ES subsīdiiju apjoms nemainītos.

Ar 2. risinājumu tiešā ietekme uz izdalīto produktu apjomu būtu līdzīga kā 1. risinājumā, bet netiešā un ilgtermiņa ietekme pieaugtu līdz ar obligāto papildu pasākumu īstenošanu Piena programmas satvarā. Ievērojami samazinātos administratīvais slogs, un tas varētu stimulēt līdzdalību un labāku šā risinājuma potenciāla izmantošanu.

Ar 3. risinājumu tiešā ietekme uz pieprasījumu pēc augļiem un dārzeņiem būtu līdzīga kā 1. risinājumā ar to atšķirību, ka pieaugtu pieprasījums svaigo augļu un dārzeņu segmentā. Ierobežotais kopējais ES budžets attiecībā uz pienu neietekmētu izdalīto produktu apjomu, no kura lielākā daļa būtu dzeramais piens (palielinājums uz citu piena produktu rēķina). Palielinātās ES subsīdijas, ja valsts vai privātā sektora ieguldījums paliek nemainīgs, varētu samazināt izdalīto produktu apjomu. Uzlaboto papildu pasākumu dēļ ilgtermiņa ietekme šā risinājuma gadījumā būtu lielāka.

- **Patēriņš**

Ar 1. risinājumu augļu un dārzeņu **tiešais un netiešais patēriņš** gan īstermiņā, gan ilgtermiņā lielāks būtu Augļu programmas satvarā. Piena produktu patēriņš Piena programmas satvarā saglabātos nemainīgs.

Ar 2. risinājumu ietekme uz patēriņu būtu lielāka, un to nosaka abās programmās obligātie papildu pasākumi un kopīgā stratēģiskā plānošana.

Ar 3. risinājumu būtu lielāka tiešā ietekme uz dzeramā piena un svaigu augļu un dārzeņu patēriņu (kuram patlaban ir tendence samazināties), turklāt papildu pasākumu iznākumā tas netieši paplašinātu izmantoto produktu klāstu.

- **Lauksaimnieku ienākumi un cenas**

Skolu programmām nav lielas ietekmes uz **lauksaimnieku ienākumiem un cenām**, izņemot to, ka ražotāji var izmantot alternatīvas tirgus iespējas ārpus skolas (tiešā pārdošana vecākiem un tamlīdzīgi). Orientēšanās uz vietējiem produktiem (tiešo piegāžu gadījumā) palielina galīgās cenas veidošanās mehānisma pārskatāmību. Ar 2. risinājumu ir vairāk iespēju pasākumu dažādošanai un iesaistei papildu pasākumos saistībā ar Piena programmu. Ar 3. risinājumu turklāt tiktu nodrošināti godīgāki konkurences nosacījumi attiecībā uz izdalīto augļu un dārzeņu produktu cenu, un tiešo piegāžu gadījumā ražotājiem tas varētu dot reālu labumu.

- **Inovācija**

Skolu programmām ir neliels **inovācijas** un pētniecības potenciāls bērnu veselībai labvēlīgu produktu, produktu izlašu un tamlīdzīgu preču izstrādei.

- **Tirdzniecība ar trešām valstīm**

Visi risinājumi ir saskaņā ar ES saistībām starptautiskās tirdzniecības jomā, kaut arī programmu ietekme uz tirdzniecību ir maza, jo produktu daudzums ir neliels un piegādes – galvenokārt vietējas vai reģionālas.

6.2. Sociālā ietekme

- **Sabiedrības veselība**

No sabiedrības veselības skatpunkta augļu un dārzeņu un piena produktu lietošana uzturā ir vēlama parādība. Konkrētu piena produktu nozīme svara kontrolēšanā ir atkarīga no šo produktu veida, porciju lieluma un lietošanas biežuma. Ar 1. risinājumu paredzētās obligātās

stratēģijas ļautu labāk sasniegt programmas mērķgrupas. Ar 2. risinājumu varētu palielināt programmu ietekmi, jo darbotos papildu pasākumi, kas ietver arī uzturizglītības jautājumus. Ar 3. risinājumu ietekme uz sabiedrības veselību būtu vēl lielāka, jo regulāri tiktu izdalīti tikai svaigie augļi un dārzeņi un dzeramais piens, valsts veselības aizsardzības iestādes tiktu iesaistītas izdalāmo produktu apstiprināšanā un kopējās stratēģijas uzlabotu programmu orientāciju uz mērķgrupām.

- **Sociālais un teritoriālais līdzsvars**

Ar 1. risinājumu tiktu nodrošināta noturīga "skolas" produktu izdalīšanas ietekme uz sociālo un teritoriālo līdzsvaru (dalībvalstis pasākumus var koriģēt un prioritizēt ar savām stratēģijām). Palielinātais KLP 2020 līdzfinansējuma apjoms Augļu programmā ļautu mazāk attīstītajiem reģioniem izmantot lielāku atbalstu (90 %). Ņemot vērā zemo subsidēšanas līmeni Piena programmā, bieži būtu vajadzīgas arī ievērojamas finanšu iemaksas no valsts vai privātā sektora. Ar 2. risinājumu ietekme būtu līdzīga kā 1. risinājuma gadījumā. 3. risinājums būtu izdevīgs ekonomiskās grūtībās esošiem reģioniem vai dalībvalstīm, jo tas atceļ obligāto līdzfinansējumu par augļiem un dārzeņiem, bet vienotā likme par porciju būtu izdevīga vairumam mazāk attīstīto reģionu, kuros produkti ir lētāki.

- **Nodarbinātība un darbvietu radīšana**

Skolu programmām nav tāda potenciāla, kas jūtami ietekmētu nodarbinātību un darbvietu radīšanu, izņemot darbības dažādošanas un sadarbības aspektā.

6.3. Vides ietekmējums

Ar 1. risinājumu Augļu programmā tiktu sekmēta produktu vietēja iepirkšana un vides apsvērumu ievērošana. Daudzās dalībvalstīs augļu un dārzeņu izdalīšanā izmantotais iepakojums ir daudzkārt lietojams vai vismaz pārstrādājams. Papildu pasākumi varētu ietvert arī izglītošanu vides jautājumos. Ar 2. risinājumu visu iepriekš minēto attiecinātu arī uz Piena programmu. Ar 3. risinājumu varētu panākt vēl lielāku labvēlīgu ietekmi, jo tiktu ierobežots izdalāmo produktu klāsts.

6.4. Budžeta ietekmējums

Ar 1. risinājumu ietekme uz ES budžetu saglabātos tāda pati, kā paredzēts KLP 2020 reformā. Augļu programmā iestrādātais līdzfinansējuma princips paredz valsts iemaksas, bet tas, cik lielā mērā valsts budžetu ietekmētu Piena programma, ir atkarīgs no dalībvalstu iesaistīšanās pakāpes (brīvprātīgi budžeta papildinājumi) un privātām iemaksām (galvenokārt no vecākiem). 2. risinājums, salīdzinot ar *status quo*, budžetu neietekmētu, bet būtu zināma nenoteiktība attiecībā uz ES budžetu, jo nav noteikts, kāda ir ES izdevumu kopējā maksimālā summa. Arī 3. risinājums budžetu neietekmētu, bet turklāt tiktu noteikts ES ieguldījuma ierobežojums attiecībā uz pienu. Ja dalībvalstis vēlētos paplašināt savu programmu darbības jomu un/vai palielināt šo programmu intensitāti, tas būtu jāfinansē pašām dalībvalstīm.

6.5. Administratīvais slogs un vienkāršošana

Saskaņā ar *status quo* (1. risinājums) skaitliski izsakāmo pienākumu daudzuma novērtējums būtu 54 pienākumi, kas saistīti ar informācijas sniegšanu. Kopējās administratīvās izmaksas būtu aptuveni EUR 1,08 miljoni par Augļu programmu un EUR 5,27 miljoni par Piena

programmu. Ar 2. risinājumu varētu ievērojami samazināt administratīvo slogu, jo skaitliski izsakāmo pienākumu daudzums samazinātos no 54 uz 39 (par 30 %). Jauns organizatoriskais slogs varētu rasties no obligātajiem papildu pasākumiem, kurus būtu jāīsteno arī Piena programmā. Ar 3. risinājumu, atskaitot dažus gadījumus, būtu gaidāma līdzīga ietekme kā ar 2. risinājumu, turklāt varētu vēl vairāk samazināt organizatorisko slogu, jo samazinātos izdalāmo produktu klāsts.

7. RISINĀJUMU SALĪDZINĀJUMS

7.1. Lietderīgums

Saskaņā ar 1. risinājumu saglabātos izglītojošā elementa nepietiekamība, un tas radītu tālejošas sekas abās programmās. Kaut arī tiktu novērstas dažas Augļu programmas nepilnības, neskarti paliktu pārējie iemesli, kuru ietekmē programmu darbība nav optimāla.

2. risinājums ļautu labāk sasniegt programmu ilgtermiņa mērķus, jo tas piedāvā nostiprināt Piena programmas izglītojošo elementu. Tas turklāt nodrošinātu lielāku sinerģiju, kaut arī dažāda finansiālā regulējuma dēļ tās apjoms būtu ierobežots. Tomēr šim risinājumam ir zināma ietekme uz pārējām nepilnībām, kuras kavē izmaksu tūlītēju atdevi un programmu potenciāla izmantošanu.

3. risinājumam ir vislielākais potenciāls, lai sasniegtu noteiktos mērķus nemainīga budžeta apstākļos, jo šis risinājums paredz akcenta maiņu no pašreizējām skolu programmām uz ilgtermiņa mērķiem. Skolu programmas spētu labāk reaģēt uz augļu un dārzu un piena patēriņa samazināšanās un uz aptaukošanās problēmu. Šis risinājums ļauj īstenot efektīvu pārvaldību un ietver elastību un prioritāšu noteikšanu. Tam ir potenciāls uzlabot produktu izdalīšanas efektivitāti, jo vairumā gadījumu tas risina (šajā pārskatīšanā apskatāmo) problēmu cēloņus.

7.2. Efektivitāte

Ierobežotas finansiālā regulējuma izmaiņas un administratīvā sloga apmērs 1. risinājuma gadījumā saglabātu programmu īstenošanas izmaksu un ieguvumu slikto samēru. Augļu programmā izdalīšanas efektivitāte saglabātos ļoti atšķirīga, un spēkā paliktu Piena programmas efektivitāti ierobežojošie faktori (potenciālais programmas pašsvars).

2. risinājums neietekmētu budžetu, bet tajā ir zināma nenoteiktība attiecībā uz Piena programmas finansējumu (nav noteikta ES finansējuma kopējā maksimālā summa). Administratīvā sloga samazināšana uzlabotu izmaksu un ieguvumu samēru. Tomēr Augļu programmā izdalīšanas efektivitāte joprojām būtu izteikti atšķirīga (ļoti dažādas produktu izmaksas) un Piena programmā saglabātos potenciāls pašsvara efekts.

3. risinājumu raksturo augstāka izmaksu lietderība: mērķorientēta izdalīšana, mazāks administratīvais slogs un finansēšanas nosacījumu izmaiņas. Ierobežota budžeta apstākļos mērķorientēta izdalīšana maksimāli palielinātu pasākumu ietekmi. Piena subsīdiiju apjoma izmaiņas potenciāli samazinātu programmas darbības jomu, bet palielinātu ietekmi (salīdzinot ar lielāku pārklājumu, kam irniecīga ietekme).

7.3. **Saskaņotība**

Ar 1. risinājumu ir mazāk iespēju atbildēt uz sociālajām pārmaiņām (patēriņa modeļi), un tam būtu maza nozīme "horizontālo" mērķu – labāka regulējuma un vienkāršošanas – sasniegšanā. Toties atkarībā no valstu stratēģiju noteiktajiem mērķiem un prioritātēm tam var būt labvēlīga ietekme uz sabiedrības veselību (jo īpaši attiecībā uz nevienlīdzību veselības jomā).

2. risinājumam ir liela vienkāršojoša ietekme, tāpēc tam būtu lielāka nozīme labāka regulējuma un vienkāršošanas sasniegšanā. Tas būtu labvēlīgs arī sabiedrības veselības mērķiem, jo paredz izglītojošu instrumentu izmantošanu abās programmās, tādējādi palīdzot veidot veselīgākus ēšanas paradumus.

3. risinājumam ir lielāka ekonomiskā ietekme uz produktiem, kuru patēriņš būtu jāveicina (svaigi augļi un dārzeņi un dzeramais piens), bet mazāka – uz citiem piena produktiem un augļu un dārzeņu pārstrādes produktiem. Tas labāk atbilstu sabiedrības veselības mērķiem (svara kontrolēšana, nevienlīdzība veselības jomā). Tam turklāt ir vislielākā vienkāršojošā ietekme.

8. **UZRAUDZĪBA UN NOVĒRTĒŠANA**

Augļu programmā jau patlaban ir paredzēta uzraudzības un novērtēšanas sistēma, ko varētu pilnveidot un izmantot par paraugu jaunās sistēmas vajadzībām.

Uzraudzību veiks, pamatojoties uz gada uzraudzības ziņojumiem (*AMR*), ko lieto, lai izmērītu tūlītējo rezultātu un uzraudzītu papildu pasākumus.

Novērtēšanas elementi būs šādi:

- dalībvalstu sagatavoti novērtējuma ziņojumi par 5 gadu ilgu programmas īstenošanas periodu,
- neatkarīgs ES mēroga novērtējums par vispārējo lietderību, efektivitāti, saskaņotību un atbilstību,
- ES ekspertu grupa, kuri dalībvalstīm un Komisijai sniedz padomus par īstenošanu, uzraudzību un novērtēšanu,
- pētījums par ilgtermiņa ietekmes rādītājiem.